

Seminarier och workshops 2009-2010

2009

9/11 Program K seminarium: Inspirationsmötet

19/11 Kulturvetenskapliga institutionens kulturseminarium:

Program K – presentation av tre delprojekt

• *Max Liljefors* och *Thomas Rydén*: **Performativa kriser: kropp och auktoritet i samtidskonsten**

Konsten idag råkar ofta i konflikt med lagen. Projektet undersöker samtidskonst som iscensätter konflikter mellan samhällsinstitutioner och den enskilde individen. Fokus ligger på institutionens/lagens immaterialitet kontra individens fysiska närvaro. Studien kretsar kring motsatspar som text/kropp; språk/existens; betydelse/materia; tecken/ting.

• *Ursula Geisler*: **Sångpedagogikens krismanagement på 1920-1930-talen**

De musik- och sångpedagogiska debatterna efter 1918 präglades av nyckelbegrepp som musikalisk odling, fostran och bildning. I samband med detta diskuterades på 1920- och 1930-talen sångens förmåga att värna den moderna människan i samhällets negativa utvecklingstendenser. I det här projektet undersöks om och i så fall hur krisbegreppet användes i dåtidens sångdebatter i ungdomsmusikrörelsen.

• *Mats Arvidson*: **Konstens och kulturens kris. Konstmusik och teknokrati i svensk efterkrigstid**

Studien syftar till att analysera föreställningar om två sammanlänkande kriser som framträder i svensk efterkrigstid, där teknik, teknologi och teknokrati utgör centrala teman. Konstens och kulturens kris kan ses som en följd av en moderniseringsprocess, och hänger ihop med vad som karakteriseras som "teknologisk rationalitet".

2010

23/3 Program K seminarium: Krisbegreppet I

Presentationer av krisbegreppet i Program K:s delprojekt

• *Kristofer Hansson*: **Definition av "kris" och dess betydelse för min forskningsfråga**

För att definiera hur termen *kris* används i min forskning skall jag i denna presentation dela upp mitt resonemang i perspektiven *emic* och *etic*. Det är två perspektiv som främst har används inom antropologi och lingvistik men kan i min forskning om termen *livskris* vara behjälpligt för att synliggöra hur jag teoretiskt och metodologiskt närmar mig det empiriska fältet.

Med utgångspunkt i emic-perspektivet – aktörs- eller inifrånperspektiv – undersöker jag hur livskris som ett ord och som ett begrepp har utvecklats och laddats med olika värden från 1980-talets början fram till idag. Etic-perspektivet – observatörsperspektiv – är det kulturteoretiska perspektiv med vilket jag studerar den historiska kontext där termen livskris används. Här utgår jag från Mary Douglas som poängterar att invanda och accepterade kulturella klassifikationer definieras genom de anomalier och tvetydigheter som erfars som felaktiga eller omoraliska i ett samhälle. Genom de två perspektiven vill jag skapa en tät etnografi över livskris som kan relateras till vad som anses vara anomalier och tvetydigheter i en viss kultur. Studien fokuserar därmed på hur kris kan säga något om hur anomalier och tvetydigheter förändras och definieras i samhället.

• *Marion Lambertz*: **Fem i tolv – kan konstmusiken räddas?**

Den planerade studien kring konstmusikens kris är *empirisk*:

- Den beskriver konstmusikens krisläge inom valda sammanhang (regionala, nationella och internationella, med utgångspunkt i Malmö/Lund) genom att redogöra för aktörers strategier och visioner (genom studier av programutbud, enkätundersökningar bland recipienter och djupintervjuer med valda aktörer)

- Den utvärderar resultaten utifrån ett musikvetenskapligt metaperspektiv

- Den teoretiserar det empiriska materialet som en del av ett kulturellt *paradigmskifte* (Thomas Kuhn) kring millennieskiftet 2000 där faktorer som IT-samhälle, medial mångfald och hedonistisk livsåskådning är bärande. Här tangerar även aspekter som kunskap, allmänbildning och elitism.

• *Jan Eric Olsén*: **Krig, näringsbrist och krisen för den mänskliga förbränningsmotorn**

När det gäller mitt empiriska material kan man urskilja två slags krisyttringar: den kris som första världskriget innebar för näringsförsörjningen av samhällskroppen (främst Sverige då) samt den kris för förståelsen av kroppen som en förbränningsmotor som följde i kölvattnet på kriget. Medan den förra krisen är brett förankrad i samhället skulle den senare krisen kunna ses som något som endast berörde det vetenskapliga samfundet, i det här fallet den gren av medicinen som studerade ämnesomsättningen i kroppen, alltså näringsfysiologin. Till viss del skulle denna kris antagligen kunna belysas med hjälp av Thomas Kuhns gamla idé om vetenskapliga paradigmskiften. Jag är emellertid inte så intresserad av att återge hur en vetenskaplig disciplin som byggt sin ryktbarhet på en viss uppfattning av kroppen får se sig hamna i skymundan för en ny vetenskaplig teori. Jag är snarare intresserad av att förankra den vetenskapliga uppfattningen av kroppen som en förbränningsmotor i ett kulturhistoriskt perspektiv där man kan relatera dess gradvisa kristecken till förändringar på ett större samhälleligt och kulturellt plan.

21/4 Program K seminarium: Krisbegreppet II

Presentationer av krisbegreppet i Program K:s delprojekt

• *Mats Arvidson*: **Konstens och kulturens kris. Konstmusik och teknokrati i svensk efterkrigstid**

”Kulturkritiken står inför den sista nivån av dialektiken mellan kultur och barbari: att skriva dikt efter Auschwitz är barbariskt”. I denna mening, formulerad av den tyske filosofen Theodor W. Adorno år 1955, ligger i princip hela den komplexa begreppsapparatur om modernitetens kris som flera i Frankfurtskolan resonerar om. Auschwitz visar nämligen på den brutalitet som det rationella har fört med sig; Auschwitz är för Frankfurtskolans filosofer symbolen för moderniteten, dvs. Auschwitz kan ur ett historiskt perspektiv betraktas som en succé, där allt som bedöms som möjligt att utföras också är praktiskt möjligt att utföras. Denna oförenliga rationalitet, att något kan betraktas både som succé och barbari, bildar ramverket för det krisbegrepp som mitt projekt tar sin

utgångspunkt i. Den politiska arena som Frankfurtskolans teoretiker var verksamma i tillhör estetiken; detta betyder att konsten i dessa olika uttrycksformer (litteratur, poesi, bildkonst, film, musik, etc.) spelar en viktig roll på den politisk-estetiska arenan som en *kritik* mot moderniteten. Moderniteten framtvings ett sätt att resonera ("teknologisk rationalitet") inom vilken det vetenskapliga-analytiska tänkandet och det teknologiska framsteget konvergerar. [...] I detta sammanhang framstår konsten och musiken som viktiga aktörer. Det är den estetiska och konstnärliga verksamheten som äger förmågan att ersätta det som gått förlorat i "maskinens tidsålder". Tonsättarens uppgift är att införliva mänskliga kvaliteter och värden. Här framträder dock ytterligare en typ av kris; för att konsten skall kunna utgöra en kritisk kraft mot moderniteten så får den inte vara *bekräftande*. Detta innebär att det bara finns utrymme för en typ av konst, nämligen den som utnyttjar "materialitets inneboende tendens". För konstmusikens vidkommande rör det sig om den atonala. Det är när denna typ av konst misslyckas med att fungera som en kritisk kraft (negativ dialektik) som en ny typ av kris uppstår.

• *Ursula Geisler*: **Sångpedagogikens krismanagement på 1920-1930-talen**

Krisbegreppet har i musikvetenskapliga sammanhang oftast använts i syfte att beskriva ett individuellt tillstånd (tonsättarens) med olika, dock främst negativa inflytanden på skapandeprocessen i musikaliskt hänseende. Detta av psykologin lånade krisbegreppet kommer inte att stå i fokus för mitt skisserade forskningsprojekt. Däremot skall krisbegreppets potential som situativt öppet och narrativt avgränsande appliceras på den sångpedagogiska diskursen på 1920- och 1930-talet. Forskningsprojektet skall bland annat undersöka i vilken utsträckning och i så fall med vilket syfte krisbegreppet även användes i de samtida musikaliska debatterna. Projektet tar sin teoretiska utgångspunkt i Reinhard Kosellecks diskussion om krisbegreppet från 1980-talet. Inom denna påpekade han - bland annat på grund av ett inflationärt användandet av "kris" i vetenskapliga sammanhang - ett behov av dess tydliga avgränsning och definition i fall begreppet skulle kunna syfta som vetenskaplig verktyg. Hur långt leder det att använda "kris" inom kultur- och musikvetenskapliga sammanhang och på vilket sätt kan krisbegreppet bidra till att utvidga respektive perspektivförskjuta kunskap om olika historiska och samtida sångfenomen?

5/5

Krisens diskursiva koreografi. Workshopen Diskursanalys 4

Pufendorfstitutet. Arrangörer Anna Gustafsson, Henrik Rahm, Peter Svensson

Åtta deltagare och en presentation från Program K:

• *Kristofer Hansson*: **Livskris: en kris mitt i livet**

Projektets syfte är att kulturanalytiskt undersöka vilka föreställningar av livskris människor uttrycker för i det offentliga rummet, på vilka sätt livskris brukas som en möjlighet att framställa sig själv samt vilka likheter och skillnader dessa föreställningar och bruk har haft på 1980-, 1990- och 2000-talet. Med andra ord är det en studie som intresserar sig för de diskursiva konstruktionerna av kris utifrån ett individperspektiv. Till workshopen Krisens diskursiva koreografi vill jag presentera och diskutera delar av mitt material. Jag vill göra detta utifrån frågan om vem som har tillträde till att använda sig av de diskursiva konstruktionerna av livskris och vad detta brukande innebär för individen. Här utgår jag från Michel Foucaults tanke om att: "alla diskursens områden är inte lika öppna eller lätta att tränga in i. Vissa är mycket väl försvarade (särskilda och särskiljande) medan andra tycks öppna åt nästan alla håll och utan föregående inskränkningar tillgängliga för varje talande subjekt". När är en diskurs öppen? Hur realiseras praktiker av särskiljande? Vad betyder dessa praktiker för hur individer samtalar om livskris?

- 18/5 Program K seminarium: Paradigm I + Krisbegreppet III
- *Adam Brentbet*: Paradigmskifte – en kris?
 - *Mats Arrvidsson*: Om ”Paniken i Barsebäck”
 - *Kristofer Hansson*: Om ”professionalisering inom krishantering sedan 80-talet”
- 3/6 Kulturvetenskapliga institutionens kulturseminarium:
Program K – presentation av två delprojekt och lägesrapport
- *Kristofer Hansson*: Disposition av *Livskris: en kris mitt i livet*
 - *Jan Eric Olsen*: Hungerns fysiologi: krig, näringsbrist och människa-maskin analogin 1914 – ca 1930
- 9/6 Konferens **Musikforskning idag 2010**, Lund
Panel: Musik och kris. Program K:s musikvetenskapliga forskningsprojekt
- *Mats Arrvidsson*: **Konstens och kulturens kris. Konstmusik och teknokrati i svensk efterkrigstid**
- Projektet syftar till att analysera föreställningar om två sammanlänkande kriser som framträder i svensk efterkrigstid, där teknik, teknologi och teknokrati utgör centrala teman. De två kriserna, konstens och kulturens kris, kan ses som en följd av en moderniseringsprocess, och hänger ihop med vad som karakteriseras som ”teknologisk rationalitet”, dvs. med en rationalitet som utgör en negativ inverkan på såväl den enskilda individens autonomi som kulturen som helhet. Här framträder idén om att det är den ”sanna” konsten som bäst äger förmågan att kritisera de negativa aspekterna av rationaliteten och därmed möjliggöra för individens självbestämmande. Samtidigt kan kulturens kris ses som just misslyckandet av konsten att verka ”negativt” samhällskritisk. Det teoretiska ramverket utgår bl.a. från Adorno, Horkheimer och Marcuses idéer om teknologisk rationalitet, medan det empiriska materialet utgörs av debattartiklar och utredningar producerade under efterkrigstiden.
- *Ursula Geisler*: **Sång och kris i ungdomsmusikrörelsen på 1920-1930-talen**
- I kulturvetenskaperna har krisbegreppet beskrivits som en grundläggande term på grund av dess potential som situativt öppet och narrativt avgränsande. På vilket sätt kan termen ”kris” i musikvetenskapliga sammanhang bidra till att utvidga respektive perspektivförskjuta kunskap om olika historiska och samtida sångfenomen? I mitt forskningsprojekt inom Program K applicerar jag termen på ungdomsmusikrörelsens sångpedagogiska diskurs på 1920- och 1930-talen. I konferensens inlägg belyses om och i så fall med vilket syfte krisbegreppet användes i de samtida sångpedagogiska debatterna.
- *Marion Lambert*: **Fem i tolv – kan konstmusiken räddas? Om konstmusikens kris i Malmö**
- Syftet med projektet som ingår i Program K är att undersöka ”konstmusikens krisläge” som allt oftare och allt hårdare betonas av aktörerna på det konstmusikaliska fältet. Har konstmusiken möjligheter att leva vidare och hur förhåller sig i så fall dessa möjligheter till begrepp som kunskap och hållbar utveckling? Målet är att göra en empirisk studie av situationen i Malmö genom att (1) detaljerat beskriva det aktuella läget för konstmusiken i Malmö utifrån kriterier som publiksiffror, programval, arrangörernas strategier och visioner samt (2) att utvärdera resultaten utifrån ett musikvetenskapligt metaperspektiv. Resultaten kommer att diskuteras utifrån teorier om kunskap, elitism och postmodernism.
- 16/6 Program K seminarium: Presentation och diskussion av work in progress
- *Max Liljefors*: **The Animal in the Archive: Body and Authority in Ann-Sofi Sidén’s Queen of Mud Project**

15/9 Program K seminarium:

- Workshop-planering

5/10 Program K workshop med *Copenhagen Doctoral School in Cultural Studies, Literature, and the Arts*. Finansierad av Einar Hansens forskningsfond. Københavns Universitet Amager.

Deltagare:

Adam Brenthel, Ursula Geisler, Rune Graulund, Kristofer Hansson, Lars-Eric Jönsson, Marion Lamberth, Karolina Lindh, Tue Andersen Nexø, Björn Magnusson Staaf, Jan-Eric Olsén, Frederik Tygstrup, Kristin Veel, Isak Winkel Holm

Program:

10.00-11.00: Kaffe

11.00-11.15: Velkomst v. Frederik Tygstrup

11.15-11.30: Præsentation af Projekt K v. Ursula Geisler og Lars-Eric Jönsson

11.30-11.45: Præsentation af sidste års sommerskole v. Kristin Veel

11.45-12.30: Diskussion

12.30-13.30: Frokost

13.30-15.00: Præsentation v. Adam Brenthel og Marion Lamberth

- *Adam Brenthel*: **Crisis, public opinion and representation**

There are differences and similarities between Jürgen Habermas and Reinhart Koselleck concerning the formation of public opinion that will take be taken as a starting point for this paper that will dwell on crisis and representations. And it is the proclaimed climate crisis and its representations intended for formation of "public" opinion that will be the subject matter for this discussion. A way out from the problems articulated by Habermas and Koselleck will be proposed from Deleuzian/Spinozean perspective. Material from the project *Climate Visualizations at Norrköping Visualisation Center* will be shown and discussed. The most urgent question for me in my thesis project is the question of methodology; how can we study the (emotional, aesthetic) affects and (physical, material) effects of theatre dome presentation?

- *Marion Lamberth*: **Fem i tolv – kan konstmusiken räddas? Konstmusikens kris i en multikulturell och multimedial tid. Mot en preliminär definition.**

Syftet med studien *Fem i tolv – kan konstmusikens räddas?* är att göra en empirisk studie av hur institutioner, skapare och interpretörer, nyttjare samt finansörer upplever och åtgärdar konstmusikens kris i början av 2000-talet. På workshopen i Köpenhamn lägger jag fram mina första resultat utifrån ett begränsat, men för Sverige representativt material. Jag vill gärna diskutera de teorier som finns tillhands för ett tolka materialet, t ex Habermas' tankar kring allmänhetens delaktighet i det offentliga livet i samband med mediernas framväxt. Jag efterfrågar även en nyare teoribildning som tar hänsyn till dagens IT-samhälle där jag antar att nya privata rum skapats som påverkar människans liv. När det gäller kristeorier så utgår jag från beskrivningen av den medicinska krisen.

15.00-15.30: Kaffe

15.30-17.00: Præsentation v. Isak Winkel Holm og Tue Andersen Nexø

- *Isak Winkel Holm*

Oplægget vil beskrive de metodemæssige principper for den aktuelle kulturvidenskabelige katastrofeforskning på Institut og kunst og kulturvidenskab, og vil, meget kort, give et eksempel på denne forskning med udgangspunkt i H. von Kleists "Jordskælvet i Chile".

- *Tue Andersen Nexø*

”Korruption” er et centralt, diagnostisk begreb inden for den klassiske, republikanske tradition, sådan som den artikuleres hos f. eks. Niccolò Machiavelli. Jeg vil diskutere det republikanske korruptionsbegrebs særlige konturer og diskutere på hvilke måder, det kan bruges til at belyse forestillingen om samfundsmæssige kriser.

17.00-17.30: Planlægning af møde til foråret samt næste skridt

19.00: Middag

- 19/10 Program K
- Redaktionsmöte Antologiprojektet
- 26/10 Program K seminarium:
- Uppsummering av workshop (1) i Köpenhamn och utblick på nästa workshop i Lund våren 2011
 - Kris och kropp - visualisering och historisering
 - Antologiprojektet
 - Förberedelse Program K:s presentation på kulturseminariet 25 november
- 12/11 **Kris, kaos och katastrof: Från dystopi till floskel. Workshopen
Diskursanalys 5**
- Pufendorfinstitutet, Lund. Arrangörer Anna Gustafsson, Henrik Rahm, Peter Svensson
- 25/11 Kulturvetenskapliga institutionens kulturseminarium:
Program K – presentation av delprojekt och lägesrapport
- 14/12 Program K seminarium:
- Antologiprojektet
 - Planering workshop (2) Lund, april 2011